

Man fiskede liget op den 8. juli lidt over tre om eftermiddagen. Det var nogenlunde intakt og kunne ikke have ligget særlig længe i vandet.

At man overhovedet fandt kroppen beroede på en tilfældighed. At man gjorde det så hurtigt var rent held og burde have fremmet politiets efterforskning.

Neden for slusetrappen i Borenhult er der en bølgebryder, der beskytter indsejlingen ved østenvind. Da kanalen blev åbnet for trafik det forår, var indløbet begyndt at mudre til igen. Bådene havde svært ved at manøvrere, og deres skruer rev fede, gulgrå mudderskyer op af bundens dynd. Det var ikke svært at indse, at noget burde gøres, og allerede i maj bestilte kanalselskabet en mudderpram fra Vandvejsdirektoratet. Skrivelsen gik gennem en række rådvilde embedsmænd og blev til sidst returneret til Søfartsstyrelsen. Søfartsstyrelsen anså, at arbejdet burde udføres af Vandvejsdirektoratets muddermaskine, mens Vandvejsdirektoratet mente, at Søfartsstyrelsen stod som administrator for muddermaskinen, og i desperation forsøgte nogen at henvise sagen til havnestyrelsen i Norrköping, der omgående returnerede skrivelsen til Søfartsstyrelsen, der sendte den tilbage til Vandvejsdirektoratet, hvorpå en eller anden greb telefonen og drejede nummeret til en ingeniør, der rent faktisk vidste alt om muddermaskiner. Hans venner kaldte ham Slamsugeren. Han vidste for eksempel, at af de fem eksisterende muddermaskiner, var der kun én, der havde de rette dimensioner til at kunne passere sluserne. Den hed egentlig Gripen, men blev naturligvis kaldt Grisen, og lå på dette tidspunkt tilfældigvis i fiskerihavnen i Gravarne. Om morgenen den 5. juli fortøjede dette fartøj i Borenhult, overbegloet af egnens børn og en vietnamesisk turist.

En time senere kom en repræsentant for kanalselskabet om bord for at drøfte arbejdsopgaven, hvilket tog sin tid. Næste dag var lørdag, og fartøjet fik lov at blive liggende ved bølgebryderen, mens besætningen kørte hjem i weekenden. Besætningen bestod af den for en muddermaskine normale sammensætning, en maskinmester der også var kaptajn med bemyndigelse til at sejle fartøjet til søs, en gravemester og en dæksmand. De to sidstnævnte var fra Gøteborg og tog aftentoget fra Motala. Chefen boede i Nacka, og hans kone hentede ham i bil. Klokkeren syv mandag morgen var alle om bord igen, og en time senere begyndte man at grave. Ved ellevetiden var lastrummet fyldt, og muddermaskinen gik til søs for at blive tømt. På tilbagevejen måtte man holde tilbage for en hvid damper, der passerede Boren i vestlig retning. Langs rælingen stimlede udenlandske turister sammen og vinkede med hysterisk begejstring til de alvorstunge mænd på muddermaskinen. Passagerbåden klatrede langsomt op ad slusetrappen mod Motala og Vättern, og ved frokosttid var topvimplen forsvundet bag de øverste sluseporte. Klokkeren halv to begyndte man atter at grave mudder.

Situationen var denne: Vejret var varmt og smukt med en svag, lunefuld vind og dovent drivende sommerskyer. Der var en del mennesker på bølgebryderen og langs kanalens kyst. De fleste soled sig, nogle fiskede, og et par stykker betragtede muddermaskinen. Grabben havde netop snuppet sig endnu en mundfuld af Borens bundslam og var på vej op af vandet. Gravemesteren betjente mekanisk de vante håndtag inde i sit styrehus, kaptajnen sad i kabyssen med en kop kaffe, og dæksmanden stod med albuerne lænet mod den fedtede ræling og spyttede i vandet. Grabben var stadig på vej opad.

Da den dukkede op fra vandoverfladen, rejste en mand inde på kajen sig og tog et par skridt hen mod båden. Han gestikulerede med armene og råbte et eller andet. Dæksmanden rettede sig op som for at høre bedre.

“Der er noget i grabben! Stop! Der ligger nogen i grabben!”

Dæksmanden kiggede forvirret, først på manden og så på grabben, der langsomt blev svinget ind over lastrummet for at udspise sit indhold. Grågrumset vand fossede ud af grabben, da

gravemesteren lod den stoppe over lastrummet. Så opdagede dæksmanden, hvad manden på bølgebryderen allerede havde set. Ud af grabbens kæft stak en hvid, nøgen arm.

De næste ti minutter var lange og glasklare. Man traf en række foranstaltninger, og på kajen stod en eller anden og gentog om og om igen:

“Gør ikke noget, rør ikke noget. Lad alt være, som det er, til politiet kommer ...”

Gravemesteren kom ud og stirrede og gik så tilbage i styrehuset og satte sig på sit sæde bag håndtagene i sin relative tryghed og lod kranen svinge og grabben gabe, og kaptajnen og dæksmanden og en geskæftig fisker fangede liget.

Det var en kvinde, og hun lå på ryggen på en sammenfoldet presenning ude på bølgebryderen, og rundt om hende stod en samling målløse mennesker og gloede på hende. Nogle var børn og burde ikke have været der, men ingen tænkte på at sende dem væk. Alle havde de været med, og de havde ét til fælles: De ville aldrig glemme, hvordan hun så ud.

Dæksmanden havde pøset tre spande vand over hende. Langt senere, da politiets efterforskning var kørt fast, var der folk, der bebrejdede ham det.

Hun var nøgen og havde ingen smykker. Huden var lysere over brysterne og underlivet, som havde hun taget solbad i bikini. Hun var bred over hofterne og havde kraftige lår, og kønsbehåringen var sort og våd og tæt. Brysterne var små og slappe med store mørke vorter. Fra livet og ned til hoftebenet løb en hvid og rødflammet flænge. Ellers var huden glat og uden mærker eller ar. Hun havde små hænder og fødder, og neglene var umalede. Ansigtet var opsvulmet, og det var svært at sige, hvordan hun egentlig havde set ud. Øjenbrynene var mørke og kraftige, og munden virkede bred. Håret var sort og halvlångt og klæbede til hovedet. En hårløk lå tværs hen over halsen.

Motala er en middelstor svensk by. Den ligger i Östergötland ved den nordlige ende af søen Vättern og har 27.000 indbyggere. Den øverste politimyndighed er politifuldmægtigen, der også er offentlig anklager. Under sig har han en kommissær, der er leder af både ordens- og kriminalpolitiet. Der er også en kriminalassistent af første grad i nittende lønklasse, seks kriminalbetjente og en kvindelig betjent. En af betjentene var uddannet som fotograf, og til medicinske undersøgelser plejede man at bruge en af byens læger.

En time efter den første alarm var flertallet af disse personer samlet på kajen i Borenhult nogle meter bag havnefyret. Der var trangt omkring liget, og mændene på muddermaskinen kunne ikke længere se, hvad der skete. De var stadig om bord, selv om fartøjet lå for spring med agterstavnen mod bølgebryderen.

Uden for ordenspolitiets afspærring inde ved land var tilskuer-tallet tidoblet. På den modsatte side af kanalen stod en række biler, deraf fire der tilhørte politiet, og en hvidlakeret ambulance med røde kors på bagdørene. To mænd i hvide overalls stod ved siden af den og røg. De var tilsyneladende de eneste, der ikke interesserede sig for gruppen ude ved fyret.

Ude på bølgebryderen begyndte lægen at pakke sine ting sammen. Indimellem talte han med kommissæren, der var høj og gråhåret og hed Larsson.

“Der er ikke meget, jeg kan sige om det nu,” sagde lægen.

“Skal hun blive liggende her?”

“Det burde jeg snarere spørge jer om,” sagde lægen.

“Det her er næppe gerningsstedet.”

“Okay, sørg for, at de kører hende ind til lighuset. Jeg ringer.”

Han lukkede tasken og rejste sig og gik.

“Ahlberg,” sagde kommissæren. “Du holder vel området afspærret?”

“Ja, for fanden.”

Politifuldmægtigen havde ikke sagt noget ude ved fyret. Han plejede ikke at blande sig i efterforskningen på det indledende stadie. Men på vej ind til byen sagde han:

“Det var nogle grimme, blå mærker.”

“Ja.”

“Du holder mig underrettet.”

Larsson ulejlignede sig end ikke med at nikke.

“Du lader Ahlberg gå videre med det?”

“Ahlberg er god,” sagde kommissæren.

“Javist.”

Samtalen forstummede.

De var fremme og steg ud og begav sig til deres kontorer.

Politifuldmægtigen ringede til politimesteren i Linköping.

“Jeg afventer,” sagde politimesteren.

Kommissæren havde en kort samtale med Ahlberg.

“Vi må finde ud af, hvem hun er.”

“Ja,” sagde Ahlberg.

Han gik ind på sit kontor, ringede til brandvæsenet og rekvi-
rerede to frømand. Så gennemlæste han en rapport om et ind-
brud på havnen. Det burde snart være opklaret. Ahlberg rejste
sig og gik ind til vagthavende.

“Er der nogen, der er meldt savnet?”

“Nej.”

“Nogen efterlysninger?”

“Ingen der passer.”

Han gik tilbage til sit kontor.

Ventede.

Efter et kvarter blev han ringet op.

“Vi må begære en obduktion,” sagde lægen.

“Er hun blevet kvalt?”

“Det tror jeg.”

“Voldtaget?”

“Det tror jeg.”

Lægen holdt en kort pause. Så sagde han:

“Og det endda grundigt.”

Ahlberg bed i pegefingerneglen. Han tænkte på sin ferie, der skulle begynde på fredag, og på hvor glad hans kone ville blive. Lægen misforstod tavsheden.

“Er I forbavsede?”

“Nej,” sagde Ahlberg.

Han lagde røret på og gik over til Larsson. Sammen gik de ind til politifuldmægtigen.

Ti minutter senere begærede politifuldmægtigen retsmedicinsk undersøgelse hos lensstyrelsen, der kontaktede statens retsmedicinske institut. Obducenten var en halvfjerdsårig professor. Han ankom med nattoget fra Stockholm og virkede frisk og veloplagt og obducerede i otte timer uden pause.

Bagefter afgav han en foreløbig udtalelse med følgende ordlyd: Død ved kvælning i forbindelse med grov seksuel vold. Svære indre blødninger.

På det tidspunkt var forhørsrapporterne allerede begyndt at hobe sig op på Ahlbergs skrivebord. De kunne sammenfattes i én sætning: Man havde fundet en død kvinde i slusebassinet i Borens hult.

Ingen havde anmeldt nogen savnet i byen eller de omkringliggende politidistrikter. Der var ingen efterlysninger, der passede.

Klokken var et kvarter over fem om morgenen, og det regnede. Martin Beck børstede tænderne længe og omhyggeligt for at fjerne blysmagen fra ganen, og det virkede, som om det skulle lykkes ham.

Så knappede han skjorten og bandt slipset og kiggede modløst på ansigtet i spejlet. Trak på skuldrene og gik ud i entreen, fortsatte gennem dagligstuen, så længselsfuldt efter den halvfærdige model af skoleskibet Danmark, han havde brugt alt for megen tid på aftenen før, og kom ud i køkkenet.

Han bevægede sig forsigtigt og listende, dels af gammel vane, dels for ikke at vække ungerne.

Han satte sig ved køkkenbordet.

“Er avisen ikke kommet endnu?” sagde han.

“Den kommer aldrig før seks,” sagde hans kone.

Det var helt lyst, men overskyet udenfor, og køkkenet henlå i halvmørke. Hans kone havde ikke tændt lyset. Hun kaldte det at spare.

Han åbnede munden, men lukkede den igen uden at sige noget. Det ville bare give ballade, og tidspunktet var dårligt valgt.

I stedet trommede han sagte med fingrene mod bordpladen og så på den tomme kop, der havde blåt rosenmønster og et skår i kanten og en brun revne under skåret. Den kop havde været næsten hele deres ægteskab igennem. Mere end ti år. Hun slog sjældent noget i stykker, i hvert fald ikke så det ikke kunne repareres. Det mærkelige var, at børnene havde det på samme måde.

Kunne så specielle egenskaber gå i arv? Han vidste det ikke.

Hun tog kaffekanden fra komfuret og skænkede op. Han holdt op med at tromme mod bordpladen.

“Vil du have et stykke mad?” sagde hun.

Han drak forsigtigt i små slurke. Sad lidt rundrygget ved bordenden.

“Du burde spise et eller andet,” sagde hun.

“Du ved, jeg ikke kan få noget ned om morgenen.”

“Du burde ikke desto mindre,” sagde hun. “Især med din mave.”

Han strøg med fingerspidserne hen over kinden og mærkede et par efterladte skægstubbe, meget små og skarpe. Han drak.

“Jeg kan riste et stykke brød,” sagde hun.

Fem minutter senere satte han koppen fra sig på underkoppen, lydløst, hævede blikket og så på sin kone.

Hun var iført en rød, lodden morgenkåbe over nylonnatkjolen og sad med albuerne på bordet og hagen støttet i hænderne. Hun var blond med lys hud og runde, let udstående øjne. Hun plejede at farve øjenbrynene, men i løbet af sommeren var de blegnet og var nu næsten lige så lyse som håret. Hun var et par år ældre end han, og selv om hun havde lagt sig en del ud de sidste år, begyndte huden på halsen at blive slap.

Da datteren blev født for tolv år siden, havde hun sagt sin stilning op på et arkitektkontor, og siden havde hun ikke haft lyst til at arbejde igen. Da drengen begyndte i skolen, havde Martin Beck foreslået, at hun skulle tage en halvdagsstilling, men hun havde regnet ud, at det knap ville kunne betale sig. Desuden var hun magelig af natur og tilfreds med sin tilværelse som hjemmegående husmor.

Ja, ja, tænkte Martin Beck og rejste sig. Han skød den blåmalede stol ind under bordet, lydløst. Gik over til vinduet og kiggede ud i støvregnen.

For enden af parkeringspladsen og græsrabatten lå motorvejen blank og øde. Der kom et svagt lys fra nogle vinduer i højhusene på toppen af bakken bag tunnelbanestationen. Et par måger kredsede under den lave, grå himmel, men ellers så man intet levende væsen.

“Hvor skal du hen?” sagde hun.

“Motala.”

“Bliver du væk længe?”

“Det ved jeg ikke.”

“Er det hende pigen?”

“Ja.”

“*Tror* du, at det varer længe?”

“Jeg ved ikke mere, end du gør. Kun hvad der har stået i aviserne.”

“Hvorfor skal du med toget?”

“De andre kørte i går. Det var ikke meningen, jeg skulle med.”

“De koster som sædvanlig rundt med dig.”

Han tog en dyb indånding og stirrede ud. Regnen var tilsyneladende ved at stilne af.

“Hvor skal du bo?”

“Stadshotellet.”

“Hvem skal du have med?”

“Kollberg og Melander. De kørte som sagt i går.”

“I bil?”

“Ja.”

“Og du skal sidde og rasle i et tog?”

“Ja.”

Bag sig hørte han hende skylle koppen med skåret i kanten og de blå roser.

“Jeg skal betale elregningen og Lillepigens ridetimer i denne uge.”

“Har du ikke fået, så du kan klare dig?”

“Jeg vil ikke hæve penge, det ved du godt.”

“Nej, nej.”

Han tog tegnebogen op af inderlommen og kiggede i den. Fiskede en halvtredser op, så på den, lagde den tilbage igen og stak tegnebogen i lommen.

“Jeg kan ikke fordrage at hæve penge,” sagde hun. “Det er begyndelsen til enden, når man begynder at hæve.”

Han tog sedlen frem igen, foldede den, vendte sig om og lagde den på køkkenbordet.

“Jeg har pakket din kuffert,” sagde hun.

“Tak.”

“Pas nu godt på dig selv. Vejret kan være lumskt på denne årstid, især om natten. Og det regner.”

“Ja.”

“Skal du have den der væmmelige pistol med?”

Nej, jo, ælle bælle, mig fortælle ... tænkte Martin Beck.

“Hvad griner du af?” sagde hun.

“Ikke noget.”

Han gik ind i dagligstuen, låste skrivebordsskuffen op og tog pistolen frem. Lagde den i rummet i kuffertlåget og lukkede det igen.

Pistolen var en almindelig 7,65 mm Walther, fremstillet på licens i Sverige. Den var ubrugelig til det meste, og desuden var han en dårlig skytte.

Han gik ud i entreen og tog sin trenchcoat på. Stod med den sorte hat i hånden. Så dumpede avisen ind på gulvet.

“Skal du ikke sige farvel til Rolf og Lillepigen?”

“Det er latterligt at kalde en tolvårs pige for Lillepigen.”

“Jeg synes, det er sødt.”

“Det er synd at vække dem. For øvrigt ved de jo, at jeg skal rejse.”

Han tog hatten på.

“Hej så længe. Jeg ringer.”

“Hej, og pas nu godt på dig selv.”

Han stod på perronen og ventede på nærtoget og tænkte, at han ikke havde noget imod at rejse hjemmefra, selv om han kun var halvt færdig med at lægge bord på Skoleskibet Danmark.

Martin Beck var ikke chef for rigsmordkommissionen og havde ingen ambitioner om at blive det. Indimellem tvivlede han tilmed på, om han nogen sinde ville blive kommissær, selv om det eneste, der faktisk kunne forhindre det, var døden eller en meget alvorlig tjenesteforseelse. Han var kriminalassistent af første grad ved rigspolitiet og havde været ved rigsmordkommissionen i otte år. Der var dem, der mente, at han var landets bedste forhørsleder.

Han havde været ved politiet sit halve liv. Enogtyve år gammel var han begyndt på Jakobs politistation, og efter seks år som patruljebetjent i forskellige distrikter i det indre Stock-

holm gennemgik han assistentuddannelsen ved Statens Politiskole. Han var en af de bedste i sin klasse, og da han afsluttede kurset, blev han kriminalassistent. Da var han otteogtyve år.

Hans far var død det år, og for at tage sig af sin mor flyttede han fra sit lejede værelse i Klara tilbage til barndomshjemmet på Söder. Samme sommer mødte han sin kone. Hun lejede et lille hus sammen med en veninde på en skærgårdsø, hvor han tilfældigvis endte med sin kano. Han blev meget forelsket, og om efteråret, da de ventede barn, giftede de sig på rådhuset, og han flyttede ind i hendes lille lejlighed på Kungsholmen.

Et år efter datterens fødsel var der ikke meget tilbage af den glade og livlige pige, han havde forelsket sig i, og deres ægteskab gled over i tristesse.

Martin Beck sad på det grønne sæde i tunnelbanevognen og så ud gennem det regnstribe vindue. Han tænkte sløvt på sit ægteskab, men da han mærkede, at han begyndte at få ondt af sig selv, trak han avisen op af frakkelommen og forsøgte at koncentrere sig om lederen.

Han så træt ud, og den solbrændte hud virkede gusten i det grå dagslys. Hans ansigt var magert med en bred pande og kraftige kæber. Munden under den korte, lige næse var smal og lang med to dybe furer ved mundvigene, og når han smilede, så man, at han havde sunde, hvide tænder. Hans mørke, tilbagestrøgne hår med den skarpt aftegnede hårgrense var endnu ikke grånet, og blikket i de gråblå øjne var klart og roligt. Han var mager, men ikke særlig høj og en smule skrutrygget. Der var kvinder, der fandt ham flot, men de fleste ville beskrive hans udseende som almindeligt. Han klædte sig aldrig opsigtsvækkende, snarere lidt diskret.

Luften i kupeen var indelukket og kvalm, og som så tit i tunnelbanen følte han en let kvalme. Da toget kørte ind på stationen, stod han allerede ved dørene med kufferten i hånden. Han kunne ikke fordrage at køre med tunnelbanen, men da han havde det endnu værre med at køre bil, og drømmelejligheden inde i byen endnu kun var en drøm, var han henvist til dette transportmiddel.

Eksprestoget til Gøteborg gik halv otte fra Hovedbanegården.

Martin Beck bladrede sin avis igennem, men fandt ikke et ord om mordet. Han vendte tilbage til kultursiderne og begyndte at læse en artikel om antroposoffen Rudolf Steiner, men faldt i søvn allerede i Stuvsta.

Han vågnede igen tids nok til at nå at skifte i Hallsberg. Blysmagen i ganen var vendt tilbage og ville ikke forsvinde, selv om han drak tre glas vand.

Han var i Motala halv elleve, og da regnede det ikke længere. Da det var første gang, han var der, spurgte han om vej til Stads-hotellet i kiosken på stationen, da han købte en pakke Florida og Motala Tidning.

Hotellet lå ved Stora Torget ikke langt fra banegården, og den korte spadseretur kvikkede ham op. Oppe på sit værelse vaskede han hænder, pakkede ud og drak en flaske Medevivand, han havde købt i receptionen. Han stod et øjeblik ved vinduet og så ud over torvet med statuen, som han gættede på, skulle forestille Baltzar von Platen. Så forlod han værelset for at begive sig til politistationen. Da han vidste, den lå lige på den anden side af gaden, lod han sin trenchcoat ligge.

Han fortalte vagthavende, hvem han var, og blev straks vist op til et kontor på første sal. Der stod Ahlberg på døren.

Manden, som sad bag skrivebordet, var bred og undersætsig og lettere flejnskaldet. Han havde hængt blazeren over stoleryggen og drak kaffe af et papkrus. En cigaret lå og røg sig selv op i askebægret, hvor der i forvejen lå mange skodder.

Martin Beck kunne komme ubemærket ind ad en dør på en måde, der irriterede en del mennesker. Nogen havde påstået, at han beherskede kunsten at stå inde i et lokale og have lukket døren efter sig, samtidig med at han bankede på udefra.

Manden bag skrivebordet virkede lettere overrumplet. Han satte kruset fra sig og rejste sig.

“Jeg hedder Ahlberg,” sagde han.

Der var noget afventende i hans holdning. Martin Beck havde set det før og vidste, hvad det skyldtes. Han var eksperten fra Stockholm, og manden bag skrivebordet en landbetjent, der var kørt fast i en efterforskning. De næste to minutter ville blive afgørende for deres samarbejde.

“Hvad hedder du til fornavn?” sagde Martin Beck.

“Gunnar.”

“Hvad laver Kollberg og Melander?”

“Aner det ikke. Sikkeret noget, jeg har glemt.”

“Lignede de et par det-her-ordner-vi-i-en-hånde vending?”

Den anden kløede sig i det sparsomme, blonde hår. Så smilede han skævt og satte sig i kontorstolen.

“Sådan cirka,” sagde han.

Martin Beck satte sig over for ham, tog sin pakke Florida frem og lagde den på bordet.

“Du ser træt ud,” sagde han.

“Min ferie gik i vasken.”

Ahlberg tømte kaffekruset, krøllede det sammen og smed det ind under bordet i retning af papirkurven.

Rodet på skrivebordet var påfaldende. Martin Beck tænkte på sit eget i Kristineberg. Det var normalt helt anderledes.

“Nå,” sagde han, “hvordan går det?”

“Overhovedet ikke,” sagde Ahlberg. “Efter mere end en uge ved vi ikke andet, end hvad lægerne har fortalt os.”

Af gammel vane slog han over i en anden måde at formulere sig på.

“Ombragt ved strangulering i forbindelse med seksuel vold. En brutal gerningsmand. Tegn på perverse tilbøjeligheder.”

Martin Beck smilede. Den anden så spørgende på ham.

“Du sagde ombragt. Det siger jeg selv en gang imellem. Vi har skrevet for mange rapporter.”

“Ja, det er fandens.”

Ahlberg sukkede og kløede sig i håret.

“Vi fiskede hende op for otte dage siden,” sagde han. “Og siden har vi ikke fundet ud af mere. Vi ved ikke, hvem hun er, vi har intet gerningssted og ingen mistænkte. Vi har ikke fundet en pind, der kan have den mindste forbindelse med hende.”